

خدا با چنان کن سرانجام کار تو خوشنود باشی و ما رستگار

کلیات مسائل ادبی (میکرو طبقه‌بندی) تارشناسی ارشد - دکتری

مؤلفان: هاید افرخنده - اعظم محمدی - رزینا فگار - نسیم پورصادقی - افسانہ شریانی - محمد مهدی دادفرما

چاپ ہفتم (چاپ اول بہ صورت میکرو طبقہ بندی) - پاییز ۱۳۹۸

عنوان و نام پدیدآور: کلیات مسائل ادبی (میکرو طبقه‌بندی) کارشناسی ارشد - دکتری / مؤلفان: هایداد فرخنده ... [و دیگران]

مشخصات نشر: تهران: مدرسان شریف، ۱۳۹۸.

مشخصات ظاهری: [۸]: ۵۳۶ ص: ۲۹×۲۲ س.م.

شابک: 978-964-11-9202-2

یادداشت: مؤلفان: هایداد فرخنده، اعظم محمدی، رزیتا فخار، نسیم پورصادقی، افسانه شیرشاهی، محمد مهدی دادفرما.

یادداشت: چاپ هفتم (چاپ اول به صورت میکرو طبقه‌بندی)

وضعیت فهرست نویسی: فیپای مختصر

شناسه افزوده: فرخنده، هایداد، ۱۳۴۰.

شماره کتابشناسی ملی: ۱۹۷۰۵۰۱

نام کتاب: کلیات مسائل ادبی (میکرو طبقه‌بندی) (کارشناسی ارشد - دکتری)

مؤلفان: هایداد فرخنده - اعظم محمدی - رزیتا فخار - نسیم پورصادقی - افسانه شیرشاهی - محمد مهدی دادفرما

ناشر: انتشارات مدرسان شریف

تیراژ: ۵۰۰ نسخه

نوبت چاپ: هفتم (چاپ اول به صورت میکرو طبقه‌بندی)

تاریخ چاپ: آذرماه ۱۳۹۸

حروف چینی: واحد تایپ انتشارات مدرسان شریف

چاپ و صحافی: مهدی - مینو

قیمت: ۱۴۰۰۰ تومان

شابک: 978-964-11-9202-2

هر گونه استفاده از مطالب این کتاب اعم از بازنویسی، خلاصه‌سازی، نقل مطالب آموزشی، استفاده از سؤالات یا پاسخ‌ها، برداشت به صورت دست‌نویس، کپی، تکثیر و یا هر گونه چاپ سنتی و دیجیتالی، استفاده به صورت کتاب الکترونیکی، لوح فشرده، قرار دادن مطالب بر روی اینترنت و وب سایت‌ها و یا هر گونه شبکه کامپیوتری دیگر و به طور کل هر گونه استفاده‌ی اشخاص حقیقی و حقوقی در جهت منافع معنوی و مادی خود، بدون اجازه کتبی ناشر ممنوع و بر اساس بند (۵) ماده ۲۳ قانون حمایت از حقوق مؤلفان و مصنفان و قوانین مربوط به جرایم رایانه‌ای کشور قابل پیگیری در محاکم قضایی می‌باشد.

به نام خدا

«مقدمه مؤلفان»

حمد و سپاس شایسته خداوند قادر و متعال است که توانایی را به ما عطا فرمود تا بتوانیم این اثر را به رشته تحریر دریاوریم. با توجه به سال‌ها تدریس در مقاطع مختلف و ارتباط مستقیم با دانشجویان عزیز بر آن شدیم تا یک منبع مطمئن و باکیفیت در راستای فهم بهتر این درس و پاسخ‌گویی به سؤالات کنکور مرتبط با این درس تألیف نماییم.

کتاب شامل دو بخش و ۱۶ فصل است؛ هر فصل شامل چند درسنامه می‌باشد که در هر درسنامه جزئیات مربوط به یک یا چند مبحث وجود دارد. سؤالات آزمون ارشد سال‌های ۹۱ تا ۹۷ و منتخب سؤالات آزمون‌های قبل از سال ۹۱ و همچنین سؤالات آزمون دکتری سال‌های ۹۵ تا ۹۷ با پاسخ تشریحی در هر درسنامه به‌صورت مبحثی تحت عنوان مثال وجود دارند که سعی شده ترتیب قرار گرفتن آن‌ها از آسان به سخت باشد. در فرمت قبلی کتاب‌ها مثال‌های هر مبحث، تست‌های تألیف شده توسط مؤلفان بودند که در کتاب‌های میکرو طبقه‌بندی تست‌های کنکوری جایگزین تست‌های تألیفی شدند.

لازم به ذکر است ۳ مرحله آزمون خودسنجی در سطوح C (ساده)، B (متوسط) و A (سخت) در انتهای کتاب گنجانده شده است که پاسخ آن‌ها را می‌توانید در سایت www.modaresanesharif.ac.ir مشاهده کنید. همچنین سؤالات آزمون‌های ارشد و دکتری ۹۸ با پاسخ تشریحی نیز در انتهای کتاب است.

ضمناً اکثر تست‌های کنکوری قبل از سال ۹۱ و همچنین تست‌های تألیفی برای آن دسته از داوطلبان که به دنبال تست‌های بیشتر هستند بر روی سایت مدرسه شریف در www.modaresanesharif.ac.ir جهت دانلود ارائه شده است.

مؤلفانی که در گردآوری و تألیف این کتاب همکاری کرده‌اند، عبارتند از:

۱- خانم رزینا فخار مسئولیت تألیف و معانی‌رسانی بیان را برعهده داشته‌اند.

۲- خانم هابدا فرخنده مسئولیت تألیف فصل‌های تاریخ، سبک‌شناسی شعر و سبک‌شناسی نثر را برعهده داشته‌اند.

۳- خانم نسیم پورصادقی مسئولیت تألیف فصل‌های دستور زبان و آیین نگارش را برعهده داشته‌اند.

۴- خانم افسانه شیرشاهی و آقای محمدمهدی دادفرما مسئولیت تألیف فصل عروض و قافیه را برعهده داشته‌اند.

۵- آقای محمدمهدی دادفرما مسئولیت تألیف فصل نظریه‌های ادبی را برعهده داشته‌اند.

۶- خانم اعظم محمدی مسئولیت تألیف بخش تاریخ ادبیات را برعهده داشته‌اند.

لازم به ذکر است، مسئولیت پاسخگویی به سؤالات آزمون سراسری را در سال ۹۰ خانم رزینا فخار برعهده داشته‌اند.

در پایان، از مدیریت محترم انتشارات مدرسان شریف که رهنمودهای ایشان باعث ارتقای کتاب شده است قدردانی می‌نماییم.

همچنین از واحد تألیف و تایپ انتشارات مدرسان شریف که در هرچه بهتر شدن این کتاب هیچ کوششی دریغ نورزیدند کمال تشکر را داریم.

یقیناً هر اثری توأم با خطایی است؛ لذا از تمامی صاحب نظران و دانشجویان تقاضا داریم که به اشکالی را به آدرس ایمیل Entesharat@modaresanesharif.ac.ir ارسال کنند و یا با شماره تلفن ۰۲۱-۶۱۰۹۹۰۲۱ (روابط عمومی انتشارات مدرسان شریف) تماس حاصل نمایند.

با آرزوی موفقیت

دیارتمان ادبیات فارسی انتشارات مدرسان شریف

فصل اول: «معانی»

۱	درسنامه (۱): عیوب فصاحت
۱	عیوب مخل فصاحت «کلمه»
۲	عیوب مخل فصاحت «کلام»
۶	درسنامه (۲): خبر
۶	خبر و انشاء
۶	جملات خبری
۶	اغراض ادبی جملات خبری
۸	انواع خبر از جهت حال مخاطب
۹	درسنامه (۳): مسندالیه، مسند و قصر و حصر
۹	احوال مسندالیه
۹	حذف مسندالیه
۱۱	معرفه و نکره بودن مسندالیه
۱۴	تقید مسندالیه
۱۵	احوال مسند
۱۵	تکرار و حذف مسند
۱۶	تقدیم مسند و مسندالیه
۱۷	قصر اخبار
۲۰	قصر حقیق و غیر حقیقی
۲۰	انواع قصر نسبت به اعداد مخاطب
۲۳	درسنامه (۴): انشاء
۲۳	امر
۲۵	نهی
۲۶	استفهام
۳۰	نداء
۳۲	درسنامه (۵): وصل و فصل
۳۶	درسنامه (۶): ایجاز، اطناب، مساوات
۳۶	مساوات
۳۶	ایجاز
۳۷	اطناب

فصل دوم: «بیان»

۴۲	درسنامه (۱): مجاز
۴۹	درسنامه (۲): تشبیه
۶۹	درسنامه (۳): استعاره
۷۸	درسنامه (۴): کنایه

فصل سوم: «بدیع»

۸۴	درسنامه (۱): عیوب فصاحت
۸۶	درسنامه (۲): بدیع لفظی
۸۶	تسجیع
۸۷	انواع سجع
۹۰	تجنیس
۹۴	جناس زاید
۹۶	روش تکرار

مدرسان
شریف

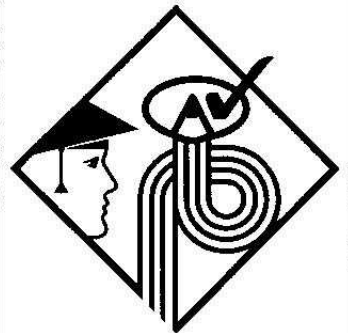

صفحه	عنوان
۱۰۲	درسنامه (۳): بدیع معنوی
۱۰۶	روش تناسب
۱۱۱	روش ایهام
۱۱۹	ترتیب کلام
۱۲۲	تعلیل و توجیه
فصل چهارم: «دستور زبان»	
۱۲۶	درسنامه (۱): تعاریف
۱۲۶	زبان
۱۲۶	زبان فارسی
۱۲۶	خط فارسی
۱۲۶	واج
۱۲۷	صامت و مصوت
۱۲۷	جمله، فعل، اسم
۱۲۷	ضمیر
۱۲۷	نعت
۱۲۷	قید
۱۲۷	شیء جمله
۱۲۸	واژه مرکب
۱۲۸	نقش گروه‌ها: واژه نهاد، مفعول، قید، متمم
۱۲۸	مستند
۱۲۸	تمیز
۱۲۸	منادا
۱۲۸	نقش‌های اصلی و نقش‌های وابسته
۱۲۹	رُف ساخت و رُف ساخت
۱۳۰	درسنامه (۲): ساختمان فعل، مشتقات و زدن آن
۱۳۰	بن فعل
۱۳۰	شناسه
۱۳۱	مصدر
۱۳۱	اجزای پیشین فعل
۱۳۱	ساختمان فعل‌ها
۱۳۴	فعل‌های پیشوندی
۱۳۴	فعل‌های پیشوندی مرکب
۱۳۴	فعل مرکب
۱۳۵	عبارت‌های فعلی
۱۳۵	مشتقات فعل
۱۳۶	زمان فعل
۱۳۷	ماضی
۱۳۸	مضارع
۱۳۹	فعل امر
۱۴۱	درسنامه (۳): اسم و نقش‌های آن در جمله
۱۴۱	اسم
۱۴۵	ذات و معنی

عنوان	صفحه
اسم آلت.....	۱۴۶
اسم صوت.....	۱۴۶
مصدر.....	۱۴۷
نقش های اسم.....	۱۴۸
ضمیمه.....	۱۵۴
قید.....	۱۶۲
صفت.....	۱۶۸
درسنامه (۴): جمله، شبه جمله و حرف.....	۱۷۷
جمله.....	۱۷۷
شبه جمله و حرف.....	۱۸۳
فصل پنجم: «آیین نگارش»	
درسنامه: نگارش و ویرایش.....	۱۹۰
فصل ششم: «عروض و قافیه»	
درسنامه (۱): درآمد.....	۱۹۶
درسنامه (۲): تقطیع شعر، ارکان عروضی و استثنائات آن.....	۱۹۹
ارکان عروضی.....	۲۰۱
اختیارات شاعری.....	۲۰۳
دوایر عروضی.....	۲۰۶
درسنامه (۳): بحر و منسجبات آن ها و زحافات.....	۲۰۷
درسنامه (۴): قافیه.....	۲۳۲
حروف قافیه.....	۲۳۳
حرکات قافیه.....	۲۳۵
عیوب قافیه.....	۲۳۹
فصل هفتم: «سبک شناسی شعر»	
درسنامه (۱): مقدمه.....	۲۴۲
ادوار شعر فارسی.....	۲۴۲
شعر ایران پیش از اسلام.....	۲۴۳
درسنامه (۲): سبک خراسانی.....	۲۴۴
درسنامه (۳): شعر قرن ششم.....	۲۵۳
درسنامه (۴): سبک آذربایجانی.....	۲۵۹
درسنامه (۵): سبک هندی.....	۲۸۲
عوامل پیدایش سبک هندی.....	۲۸۲
درسنامه (۶): نهضت بازگشت.....	۲۸۷
عوامل مؤثر در پیدایش نهضت بازگشت.....	۲۸۷
فصل هشتم: «سبک شناسی نثر»	
درسنامه (۱): مقدمه.....	۳۹۵
درسنامه (۲): نثر موزون.....	۳۰۶
درسنامه (۳): نثر فنی.....	۳۰۸
کتب نثر فنی در عهد سلجوقی.....	۳۰۹

مدرسان شریف

عنوان	صفحه
درسنامه (۴): نثر ساده و بینابین	۳۱۲
دو جریان ادبی در قرن ششم	۳۱۵
درسنامه (۵): نثر فنی در قرن هفتم	۳۱۶
ادامه نثر فنی در قرن هفتم	۳۱۶
درسنامه (۶): اثرات حمله مغول بر نثر	۳۱۹
اثرات حمله مغول	۳۱۹
درسنامه (۷): نثر در قرن نهم	۳۲۲
کتاب تاریخی	۳۲۳
درسنامه (۸): نثر دوره صفویه	۳۲۵
درسنامه (۹): عصر قاجار	۳۲۹
درسنامه (۱۰): نثر دوره معاصر	۳۳۱
فصل نهم: «نظریه‌های ادبی»	
درسنامه (۱): نقد روانکاوانه	۳۳۳
زمیر ناخودآگاه	۳۳۳
مکانیسم‌های دفاعی	۳۳۳
ویا	۳۳۴
مرتب	۳۳۴
سنای بیلات جنسی	۳۳۵
روانداوی و ارباب	۳۳۵
پرسش‌ها که منتقد ادبی، انکا و مطرح می‌کنند	۳۳۵
درسنامه (۲): نقد ادبی	۳۳۷
ایدئولوژی	۳۳۷
رفتار انسانی، کالا و خانوادگی	۳۳۷
آلتوسر و ایدئولوژی	۳۳۸
هژمونی (hegemony)	۳۳۸
مارکسیسم و ادبیات	۳۳۸
نظریه پیر ماسری	۳۳۹
درسنامه (۳): نقد فمینیستی	۳۴۱
نقش‌های جنسیتی سنتی	۳۴۱
رهایی از مردسالاری	۳۴۱
فمینیسم و ادبیات	۳۴۲
درسنامه (۴): نقد نو	۳۴۳
زبان ادبی و وحدت انداموار (ارگانیک)	۳۴۳
بهترین تفسیر منفرد	۳۴۴
درسنامه (۵): نظریه‌های معطوف به خواننده (یا نقدهای خواننده محور)، پدیدارشناسی و هرمنوتیک	۳۴۶
جرالد پرتس: مخاطب روایت (narratee)	۳۴۶
پدیدارشناسی (phenomenology)، هرمنوتیک یا تفسیرشناسی و نظریه دریافت	۳۴۶
هانس رابرت یاس: افق‌های انتظار	۳۴۷
وولفگانگ آیزر: خواننده مستتر (Implied reader)	۳۴۸
استنلی قیش: تجربه خواننده	۳۴۸
مایکل ریفاتر: توانش ادبی	۳۴۸
جانانان کالر: قراردادهای خواندن	۳۴۸
نورمن هالند و دیوید بلیچ: روان‌شناسی خواننده	۳۴۹

مدرسای شریف

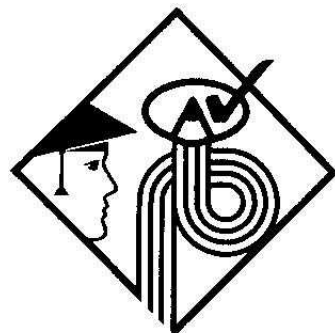
صفحه	عنوان
۳۵۲	درسنامه (۶): فرمالیسم
۳۵۲	ادبیت (Literariness) و آشنایی‌زدایی
۳۵۲	نقش‌های زبان
۳۵۳	زبان ادب
۳۵۳	برجسته‌سازی
۳۵۴	یاکوپسن و استعاره و مجاز (metonymy, metaphor)
۳۵۴	انگیزش (motivation)
۳۵۴	عنصر غالب (dominant) یا کوپسن
۳۵۵	مکتب باختین
۳۵۸	درسنامه (۷): ساختارگرایی
۳۵۸	زبان‌شناسی ساختاری
۳۵۹	مردم‌شناسی ساختارگرا
۳۵۹	نشانه‌شناسی
۳۵۹	روش‌افت اختارگرایانه به ادبیات
۳۶۳	درسنامه (۸): پس‌ساختارگرایی یا واسازی (نقد پس‌ساختارگرایانه یا واساختی)
۳۶۳	ساختار شکنی یا ساختارشکنی یا شالوده شکنی (deconstruction)
۳۶۳	واسازی زبان
۳۶۴	تقابل‌های دوگانه
۳۶۴	کلام محوری (واساز، چهار)
۳۶۵	واسازی هویت انسانی
۳۶۵	واسازی ادبیات
۳۶۵	سخن (گفتمان) (discourse)
۳۶۶	رولان بارت: متن متکثر (The plural text)
۳۶۶	نظریه‌های روانکاوانه
۳۶۷	ساخت‌شکنی آمریکایی: دومان، وایت، بلوم
۳۶۸	سخن و قدرت: میشل فوکو
۳۶۸	تاریخ‌گرایی جدید و ماتریالیسم فرهنگی
۳۷۱	درسنامه (۹): نظریه‌های پسامدرن
۳۷۲	پسااستعمارگرایی یا نقد پسااستعماری
۳۷۲	داستان پسامدرن

تاریخ ادبیات

فصل اول: «تاریخ ادبیات ایران در پنج قرن اول هجری»

۳۷۵	درسنامه (۱): وضعیت تاریخی، سیاسی، ادبی و علمی ایران در سه قرن اول هجری
۳۷۵	مسائل و وقایع تاریخی و سیاسی در سه قرن اول هجری
۳۷۵	مسائل ادبی
۳۷۶	وضعیت علوم
۳۷۷	درسنامه (۲): وضع سیاسی، اجتماعی، علمی و ادبی ایران در قرن چهارم و نیمه اول قرن پنجم هجری
۳۷۷	وضع دینی
۳۷۸	وضع علوم
۳۸۱	درسنامه (۳): وضع ادبی
۳۸۱	وضع عمومی زبان و ادب فارسی

مدرسان شریف

صفحه	عنوان
۳۸۳.....	درسنامه (۴): شاعران پارسی‌گوی.....
۳۸۶.....	درسنامه (۵): نثر پارسی.....
۳۸۶.....	برخی آثار موجود به نثر.....
۳۸۷.....	درسنامه (۶): تازی‌گویان ایران.....
فصل دوم: «تاریخ ادبیات ایران در نیمهٔ دوم قرن پنجم و قرن ششم هجری»	
۳۸۸.....	درسنامه (۱): وضع سیاسی، اجتماعی و دینی در نیمهٔ دوم قرن پنجم و قرن ششم هجری.....
۳۸۸.....	وضعیت علوم.....
۳۸۸.....	علوم شرعی.....
۳۸۹.....	علوم عقلی.....
۳۹۱.....	درسنامه (۲): وضع ادبی.....
۳۹۱.....	شعر پارسی.....
۳۹۲.....	شاعران بزرگ پارسی‌گوی.....
۳۹۹.....	درسنامه (۳): نثر پارسی.....
۳۹۹.....	پارسی‌نویسان.....
۴۰۴.....	درسنامه (۴): تازی‌گویان ایران.....
فصل سوم: «تاریخ ادبیات ایران در دو قرن هفتم و هشتم هجری»	
۴۰۶.....	درسنامه (۱): وضع سیاسی، اجتماعی و دینی در دو قرن هفتم و هشتم هجری.....
۴۰۶.....	وضع سیاسی.....
۴۰۷.....	وضع اجتماعی.....
۴۰۷.....	وضع دینی.....
۴۰۹.....	درسنامه (۲): وضعیت علوم در دو قرن هفتم و هشتم.....
۴۱۳.....	درسنامه (۳): زبان و ادبیات فارسی در دو قرن هفتم و هشتم.....
۴۱۳.....	شعر فارسی در دو قرن هفتم و هشتم.....
۴۱۵.....	درسنامه (۴): شاعران پارسی‌گوی در دو قرن هفتم و هشتم.....
۴۲۲.....	درسنامه (۵): نثر پارسی در دو قرن هفتم و هشتم.....
۴۲۲.....	پارسی‌نویسان قرن هفتم و هشتم.....
فصل چهارم: «تاریخ ادبیات ایران در دو قرن نهم و دهم هجری»	
۴۲۷.....	درسنامه (۱): وضع سیاسی و اجتماعی در دو قرن نهم و دهم هجری.....
۴۲۸.....	وضع اجتماعی.....
۴۲۹.....	درسنامه (۲): ادیان و مذاهب در قرن نهم و آغاز قرن دهم هجری.....
۴۳۱.....	درسنامه (۳): وضع علوم در قرن نهم و آغاز قرن دهم هجری.....
۴۳۳.....	درسنامه (۴): زبان و ادبیات فارسی در قرن نهم و آغاز قرن دهم هجری.....
۴۳۳.....	شعر فارسی در قرن نهم و آغاز قرن دهم هجری.....
۴۳۶.....	درسنامه (۵): شاعران پارسی‌گوی از اواخر قرن هشتم تا اوایل قرن دهم هجری.....
۴۴۱.....	درسنامه (۶): نثر فارسی از آغاز قرن نهم تا آغاز قرن دهم.....
۴۴۱.....	انواع نثر.....
۴۴۱.....	پارسی‌نویسان قرن نهم و آغاز قرن دهم.....

مدرسین
شریف

فصل پنجم: «تاریخ ادبیات ایران از نخستین سال‌های سده ۱۰ تا میانه ۱۲ هجری»

درسنامه (۱): وضع سیاسی، اجتماعی، دینی و علمی.....	۴۴۴
وضع اجتماعی.....	۴۴۵
وضع دینی.....	۴۴۷
وضع علوم.....	۴۴۸
درسنامه (۲): دانش‌های ادبی.....	۴۵۲
درسنامه (۳): وضع عمومی زبان فارسی.....	۴۵۴
موضوعات شعر و انواع آن.....	۴۵۵
درسنامه (۴): شاعران پارسی‌گوی.....	۴۵۷
درسنامه (۵): نثر فارسی از نخستین سال‌های سده دهم تا میانه سده دوازدهم هجری.....	۴۶۴
پارسی‌نویسان.....	۴۶۴

فصل ششم: «تاریخ ادبیات ایران در قرن سیزدهم»

درسنامه (۱): بررسی وضع تاریخی و ادبی نیمه اول قرن سیزدهم.....	۴۶۸
نویسان.....	۴۶۹
درسنامه (۲): بررسی وضعیت شعر در نیمه دوم قرن سیزدهم.....	۴۷۱
درسنامه (۳): نویسندگان.....	۴۷۴

فصل هفتم: «تاریخ ادبیات معاصر»

درسنامه (۱): زمان، شروط.....	۴۷۷
درسنامه (۲): بررسی وضعیت ادبی در عصر معاصر.....	۴۷۸
جناح سنت‌گرا.....	۴۷۸
جناح برزخ.....	۴۸۰
گروه شاعران مردم.....	۴۸۰
جناح شعر کارگری.....	۴۸۱
درسنامه (۳): عصر نیما (نوگرایی).....	۴۸۳
درسنامه (۴): ادامه شعر سنتی در عصر نیما.....	۴۸۸
درسنامه (۵): عصر ادبیات داستانی.....	۴۹۱
داستان‌نویسی.....	۴۹۱
دوران مقاومت.....	۴۹۴
ادبیات اقلیمی.....	۴۹۴
ادبیات روستایی.....	۴۹۵
درسنامه (۶): ادبیات نمایشی.....	۴۹۶
درسنامه (۷): مقاله‌نویسی و نثر دانشگاهی.....	۴۹۷
درسنامه (۸): ادبیات کودک و نوجوان.....	۴۹۹
درسنامه (۹): عصر انقلاب.....	۵۰۰
درسنامه (۱۰): ادبیات زنان.....	۵۰۱
آزمون‌های خودسنجی.....	۵۰۲
سوالات آزمون دکتری ۹۸.....	۵۱۰
پاسخنامه آزمون دکتری ۹۸.....	۵۱۴
سوالات آزمون سراسری ۹۸.....	۵۲۲
پاسخنامه آزمون سراسری ۹۸.....	۵۲۶
منابع و مراجع.....	۵۳۶

مدرسین
شریف

